

גוט-בן-אשר חקירות פרטיות

רמב"ן 23, ירושלים 92422 טל. 02-6249299 פקס. 02-5664910

לכבוד

ועדת החקירה הממלכתית
לפרשת העלמות ילדי תימן
ירושלים

ירושלים, 19.1.98

א.ג.נ.

הנדון: דו"ח מס. 18

א. דו"ח זה מהווה המשך והשלמה לחקירות בהן עסקנו בתקופה האחרונה.
במקביל מכיל דו"ח זה דוח על משימות שהוטלו עלינו במהלך התקופה.

ב. להלן מובאים ממצאינו:

בית שבתאי לוי

א. בחקירתנו במקום לא נמצאו עובדים מהתקופה הרלוונטית. כמו כן הוברר כי במקום אין תיקים המכילים תכתובת מנהלתית מהתקופה הנדונה. הפרטים שזיבאו להלן לקוחים מתיקי עובדים ותיקי ילדים.

ב. בית שבתאי לוי פעל כפנימיה החל משנת 1952. לפני כן פעל כמעון יום. רוב הילדים שהו במקום לתקופות קצרות של שבועות עד מספר חדשים.

ג. המקום שימש כבית הבראה לילדים חולים. מרביתם נשלחו מבתי חולים באזור חדרה וצפונה.

ד. נראה כי מאן דהוא טיפל בתיקים הארכיון. נראה כי התיקים הושמו במעטפות חדשות, לא מסוג המעטפות המוכרות לנו מאותה תקופה. בתיקים תרשומת רבה של רופאים ומטפלות, וכמות החומר רבה. לפי מה שנמסר על ידי עובדי המקום לא בוצעה בדיקה בנושא ע"י ועדות קודמות או גופים אחרים.

ה. עד שנת 1972 לא היתה במוסד עובדת סוציאלית, ולכן לא קיימת תכתובת מסוג זה בתיקים. נציין כי בתיקים נמצא באופן מסודר חומר בעניינים כספיים ורפואיים, אך לא הרבה פרט לכך. נוסיף גם כי התקבלנו בסבר פנים יפות, וניתן לנו סיוע במקום ככל שנדרש.

ו. בעיוננו בתיקים עלו שמות של ילדים שנמסרו לאימוץ:

תאריך לידה 55. נמסר לאימוץ על סמך פתק [REDACTED]

נשלח לאמוץ על סמך פתק מ [REDACTED] מצורף פתק ממשרד הסעד, המורה להראותו לבתיה לנדאו). שינוי השם בוצע ככל הנראה ע"י משרד הסעד.

נשלחה לאימוץ על סמך פתק [REDACTED] הילדה נבדקה ע"י ד"ר [REDACTED] בידיעה כי היא מיועדת לאמוץ. בגליון הרפואי של הילדה רשם מישהו את המילה: [REDACTED]

[REDACTED]

ז. ישנם מקרים רבים נוספים של ילדים שנמסרו לאימוץ מן המוסד, בעיקר החל בשנת 1955. ברוב המקרים נרשם כי הילדים שוחררו לבתיהם. בחלק מן המקרים רשום כי הועברו למוסד אחר. במוסד נמצא אצל המזכירה, זהבה, ספר ובו רישום שמות כל הילדים ששהו במוסד.

ח. נמצאו שני תיקים תחת השם [REDACTED] עם אותו תאריך לידה. באחד מהם נרשם כי נשלחה למוסד אחר. בתיק זה נמצא מכתב שנשלח לגב. אורית רונן ברח. יל"ג בחיפה ע"י הנהלת המוסד בשנת 1997. מהמכתב עולה שהנ"ל פנתה, ככל הנראה, להנהלת המוסד בנסיון לברר פרטים על עברה (ניתכן ומדובר באותה [REDACTED]). במכתב שנשלח אליה רשום כי לא ידועים פרטים נוספים למעט העובדה שנשלחה למוסד אחר. בהמשך מצאנו תיק נוסף באותו שם, ובו נרשם על אחד מהגליונות הרפואיים כי הילדה הגיעה ממוסד "חקס", ונמסרה לאימוץ. יש בתיק פתק המורה [REDACTED]

סיכום חקירה בבית שבתאי לוי

א. במהלך חקירתנו במוסד שבתאי לוי נתקלנו בארכיון, ובו מידע רב, המצביע כי המוסד היה מעורב בנושא אימוץ ילדים ממקורות שונים.

ב. חלק מהממצאים מעלים סימני שאלה, ואנו ממשיכים בחקירתנו במקום.

19.1.95
חקירת פרופסור ורבין
310
63-1238565
63-6993740
69362

א. הנ"ל נושא ת.ז. מס. 705804-3. הוא יליד 1913 ועלה ארצה באותה שנה, מתגורר ברח. ש"י עגנון 22 בתל אביב. בשנים 1949 עד סוף 1951 הוא ניהל את מחלקת הילדים בבית החולים הדסה. לאחר מכן היה בהשתלמות בארה"ב וחזר ארצה באמצע שנת 1953.

ב. משנשאל לגבי רופאים שעבדו במחלקה מסר את שמותיהם של ד"ר תמיר וד"ר שרשבסקי ז"ל.

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

ג. לדבריו הגיעו למחלקה ילדים תימניים גם הישר משדה התעופה וכן ממחנות עולים בית ליד וראש העין. בית החולים בילינסון היה אז בראשית דרכו.

ד. לדבריו התינוקות הגיעו בדרך כלל עם מטפלות או עם נהגים, ורק לעתים נדירות עם ההורים. כתוצאה מכך היו קשיים בקבלת שמות הילדים ובזיהויים. בבדיקה ראשונה לאבחון הילדים הוברר כי רובם הובאו עקב תזונה לקויה.

ה. נפתחה במקום מחלקה נוספת, מחלקת ילדים ג', שיועדה למקרים הקשים.

ו. לדבריו נפתח לכל ילד גליון מחלה, ובו נרשם השם שנמסר ושם ההורים, וגיל הילד. זכור לו כי היה אי סדר וערבוב בין שמות משפחה.

ז. כשהילדים הבריאו היו מצבים בהם לא באו לקחתם והם גרמו ל"סתירת" המחלקה ולמחסור במיטות, ולכן הועברו חלק מהם לויצ"ו. הוצאת ילדים מהמחלקה נעשתה ע"י פקידות סעד ועובדות סוציאליות ללא מעורבות רופאים. דבר זה גרם לכך שאפילו אם חיפשו אחריהם ההורים, לא תמיד ניתן היה לאתר אותם במקומות אליהם נשלחו. חלק מן הילדים הועברו באמבולנסים למחנות, לפחות בנסיון לאתר את ההורים. לדברי פרופסור ורבין היתה בעיה ברישום יעד מסירתם של הילדים, ובמקרים מסויימים אפילו לא נרשם דבר.

ח. הוא מסר כי "היו עובדות סוציאליות שהכרנו ופנו אלינו לאחר שסיפרנו להם שיש ילדים שאין להם כתובת, והן דאגו לקחת אותם לאימוץ ולמצוא להם סידור". מדובר בעובדות סוציאליות ממשדד הסעד, וכאלו שהציגו עצמם כעובדי מוסדות. זכור לו השם אידה ויסוצקי ז"ל. לא זכורים לו שמות נוספים.

ט. הוא סיפר כי נקרא לויצ"ו לבדוק עשרות ילדים שהיו מיועדים לאמוץ. לדבריו זכורים לו רק מקרים בודדים של ילדים ממוצא תימני שאומצו ע"י משפחות אשכנזיות.

י. אחוז התמותה בקרב התינוקות ממוצא תימני היה כפול מזה שבאוכלוסיות אחרות, והגיע לחמישה עשר אחוז. חלק מהתינוקות נפטרו תוך עשרים וארבע שעות מהגעתם לבית החולים. הרופא מילא תעודת פטירה עם השם המופיע על הגליון שנפתח לילד בהגיעו למחלקה, כתובת רשומה וסיבת הפטירה, ומשם הועבר הילד לחדר המתים.

יא. עבור כל תינוק שנפטר הוצאה תעודת פטירה "עם כמה שיותר נתונים שהיו ידועים". אין תיעוד פטירה ללא שם ילד, אפילו שם פרטי בלבד, או שם מקוטע. לא תמיד בוצעה הקבורה מיד לאחר הפטירה.

יב. פרופסור ורביץ מסר כי אינו מכיר סיפורים של אימוצים שנעשו בתוך המחלקה ע"י משפחה או נציג ממנה, שהגיעו למחלקה לאמץ ילד.

יג. לדבריו "יכול להיות ששלחנו גם תינוקות תימניים למוסד קצקו ברמת גן. לא אנחנו שלחנו, זה באחריות הנהלת בית החוצים ועובדים סוציאליים".

יד. אנו ממליצים מאד על זימונו של פרופסור ורביץ להעיד בפני הועדה.

חקירת הניה אביצור

א. הנ"ל ילידת 1911 ומתגוררת ברח. אביבים 9 ברמת גן. היה היתה יו"ר מוסדות הילדים של גבעתיים ורמת גן מטעם ארגון אמהות עובדות. מוסד קצקו היה שייך לארגון אמהות עובדות, השייך למועצת הפועלות של עיריית תל אביב. המוסד פעל משנות הארבעים.

ב. למוסד הגיעו תינוקות בני ימים ספורים, רק ממחלקת היולדות בבית החולים בילינסון. מדובר בתינוקות למשפחות חד הוריות, שהיו נמסרים מיד למוסד. במוסד שוכנו כעשרים וחמישה ילדים.

ג. במקום הוחזקו ילדים עד גיל שנה. למקום לא התקבלו ילדים ממחלקות ילדים אלא רק מבית היולדות. הילדים היו מיועדים למסירה לאימוץ. ילדים שעברו את גיל שנה ולא נמסרו לאימוץ הועברו למוסד ברחובות. לדברי גב. אביצור לא ידועים לה פרטים אודותיו.

ד. לדבריה היו גם מקרים של ילדים שאימותיהן לקו בדכאון שלאחר לידה והועברו למשמרתם עד שתוגש חוות דעת רפואית בנוגע ליכולתה של האם לקבל את התינוק לרשותה.

ה. לדבריה כל הילדים הגיעו עם שמות אולם "ללא תיק". רישומים התנהלו במקום ובלשכת הסעד בקריה בתל אביב. רק באישור לשכת הסעד נמסר ילד לאמוץ. לא היו, לדבריה, "קיצורי דרך". חלק מהאישורים נמסרו בעל פה. לא ידוע לה אם היו בכלל אישורים בכתב, ואם כן, היכן תויקו. כמו כן לא זכורים

לה שמותיהם של עובדים בלשכת הסעד שטפלו באמוץ. זכור לה שמנהלת המוסד נקראה שרה, שם משפחתה לא זכור לה, והיא אינה בין החיים, כמו גם כל עובדי המוסד האחרים, ביניהם ד"ר זלוד ז"ל.

ו. לדבריה נהלו רישומים אודות קבלת ילדים ומסירתם, וכל ילד היה מזוהה. בבית החולים בילינסון היתה עובדת סוציאלית שעמדה בקשר עם המוסד ותווכה בהעברת הילדים למוסד קצקו. לעתים מנהלת המוסד היתה מביאה את הילדים, ולעתים היו נשלחים אליו מבית החולים, כולם, לדבריה, נשאו שם ושם משפחה. לא ידוע לה אם השמות היו אותנטיים. התינוקות הגיעו למוסד ללא מספרי זהות.

ז. לדברי בת שיחנו היה פיקוח של לשכת הסעד מהקריה בתל אביב על קבלת התינוקות מביה"ח ועל מסירתם לאמוץ. היא אמרה כי היו גם תינוקות תימניים שהגיעו למוסד, אך כולם נמסרו לאמוץ רק באשור האם בבית החולים. לדבריה מעולם לא הגיעו הורים לחפש תינוקת שהשאירו בבית החולים.

ח. היא מסרה כי הילדים הופנו למוסד קצקו מבית החולים בילינסון, שהיה מסונף להסתדרות, בלבד, והיתה הוראה נוקשה לא לקבל ילדים ממקורות אחרים, ורק תינוקות בני ימים ספורים בלבד. לדבריה בלתי אפשרי כי הגיעו למוסד ילדים ממחנות העולים בראש העין מאחר וכל הילדים במקום היו בני ימים ספורים, וניתנו הוראות נקשות כאמור.

ט. בתשובה לשאלתנו היא השיבה "אני מאמינה שאכן היתה פרשת העלמות של תינוקות תימניים. זה קרה בבתי חולים, ומדובר במקרים בודדים. הרוב נפטרו". לדבריה בשנים 1948-1954 לא הגיעו לאזניה שמועות בענין זה.

י. לדבריה אין בארכיון שהוחזק במוסד קצקו מסמכי ויתור כלשהם החתומים על ידי האמהות, אלא רק תאריך קבלתו למוסד, שמו כפי שנמסר להם ותאריך יציאתו מן המוסד לאמוץ ע"פ אישור, שגם הוא אינו מתויק בארכיון.

אביבה ביבי

א. הנ"ל נולדה בעירק בשנת 1934, עלתה ארצה בתאיך 1.5.51. מיד לאחר עלייתה ארצה עברה קורס אחיות בירושלים. בשנים 1952-1954 עברה קורס לאחיות בהדסה תל אביב (בית שטרמוס), וכן במחלקת ילדים ב' בבית החולים. מנהל המחלקה היה ד"ר ורביץ. רופאים נוספים: ד"ר בוגר, ד"ר היימן וד"ר שרשבסקי ז"ל.

ב. לדבריה היו ילדים שנותרו בבית החולים מאחר ולא באו לקחתם ולא היו פרטים בעזרתם היה ניתן לאתר את ההורים. הם היו מועברים למוסדות שונים, בעיקר לויצ"ו תל אביב ברח. צייטלין.

ג. היא זכרה כי היתה אחות שעבדה כמקשרת בשם שפרה בירנברג (אמו של אליקים רובינשטיין), שעסקה בשחרור הילדים למוסדות נוספים פרט לויצ"ו. לדבריה לכל הילדים היו שמות ושמות משפחה.

ד. לדבריה בתקופה בה עבדה לא היו כמעט מקרי מוות של ילדים במחלקה. היא אינה יודעת אם והיכן נרשם לאילו מוסדות נשלחו הילדים. היא לא שמעה כי הילדים הנ"ל אומצו. לדבריה הגיעו למחלקה עובדות סוציאליות ממוסדות שונים ושל משרד הסעד, והן היו מטפלות בשליחת ילדים למוסדות שונים גם כאשר "בויצ"ו היה מלא".

ה. היא מסרה כי ברוב המקרים היו ילדים ממוצא ספרדי, שבהעדר פרטים מזהים על הוריהם נשלחו למוסדות, וכשההורים הגיעו לחפשם לא מסרו להם פרטים מדוייקים על מקום המצאו של ילדם. לדבריה הדבר נבע גם מהתנשאות וגם מתקשורת לקויה.

ו. זכור לה כי מספר ילדים הגיעו ממחנות העולים ללא שמות, ואחיות המחלקה נתנו להם שמות, וכשהברואו נשלחו למוסדות. לדבריה "הילדים הגיעו עם מישהו- ברור שלא עם ההורים". היא זוכרת ששמעה סיפור על רופא שאימץ ילד. לא ידועים לה פרטים. זכור לה שגברת [REDACTED] שהיתה אחות אחראית במחלקה, אימצה ילד בעל חזות כהה, כנראה באמצעות המחלקה.

ז. לדבריה כשהיא הגיעה ארצה למחנה שער העליה פנו עובדות סוציאליות להוריה ובקשו לקחת את שתי אחיותיה, בנות כשנה וכשנתיים, "לטפל" בהן ולדאוג להן לבית "עד שתסתדרו בארץ". לדבריה אביה גרש אותם מעל פניו.

[REDACTED]

[REDACTED]

חקירת פרופסור ישראל היימן

א. הנ"ל הוא יליד 1919, נושא ת.ז. מס. [REDACTED], עלה ארצה בשנת 1930. הוא מתגורר ברח. ארנון 25 בתל אביב.

ב. משנת 1944 עבד בבית החולים הדסה בתל אביב במחלקת ילדים. לדבריו הגיעו ילדים רבים לבית החולים, ללא הורים, באמבולנס או ברכב אחר, ללא רישום או סימן זיהוי. רובם היו במצב תזונתי ירוד וסבלו מדלקת ריאות ושלשולים.

ג. לדבריו הילדים הוחזקו במחלקה כחודש, ואחר כך נמסרו למוסדות ויצי"ו בתווך העובדות הסוציאליות. לא נעשה מעולם, לדבריו, אימוץ ישירות מתוך המחלקה.

ד. לדבריו, כשנפטר ילד במחלקה הם מילאו תעודות פטירה ע"פ הרישומים, אם היו כאלה. הגופות היו נשארות בחדר המתים מספר ימים עד לבוא חברה קדישא. הוא לא זוכר ששמע על מעשים לא חוקיים.

ה. לדבריו הרישומים לקו בחסר. הפרטים היו חלקיים. הורים כמעט ולא הגיעו לבקר את ילדיהם, ולכן ילדים שהבריא נשלחו לויצי"ו ומשם "כנראה נמסרו לאימוץ". גם רישום הנפטרים היה לוקה בחסר ובתאים בחדר המתים הניחו מבוגר וילד באותו תא כדי לחסוך במקום, ומכאן, לדעתו, נבעו טעויות נוספות בזיהוי.

חקירת קלרה צלרינג

א. הנ"ל מתגוררת ברח. בתיכון 47 בחיפה, טלפון מספר [REDACTED]. שמה החזר בדו"חות מודיעין בקשר למוסדות אח"ע. היא עלתה ארצה בשנת 1935. היא היתה חברת קיבוץ שמיר, ועבדה במוסדות אח"ע. למוסד היה סניף ברחוב פינסקר בתל אביב, שנוהל ע"י ד"ר וולף ז"ל. תקציב התנועה הורכב בעיקר מתרומות. מאחר הגב. צלרינג היתה מסוייגת, ונאלצנו להפגש עמה פעם נוספת בנסיון לדובבה.

ב. מוסדות אח"ע, קופ"ח ומשרד הבריאות הפעילו מעונות יום ברחבי הארץ לילדים שהגיעו מגיעים בשעות הבוקר ועחבים אח"צ. משרד הבריאות פיקח

על המעונות הללו. לדבריה לא היו ילדים תימניים במוסדות, והם היו בעיקר במעברות ובמושבים.

ג. לדבריה לא היו אימוצים ומסירת תינוקות באמצעות המוסד בו עבדה, ומאחר ומדובר במעונות יום, לא הגיעו לשם יתומים. היא הכירה את גברת גיבורי, אותה הגדירה כ"אשה נהדרת", וד"ר סטריכובסקי "מתוך קשרי עבודה".

ד. לדבריה ד"ר סטריכובסקי היה מגיע לעתים לבית ההבראה של התנועה, שהיה על הכרמל ושמו לא זכור לה, אם כי משנשאלה טענה כי לא מדובר בבית שבתאי לוי. לדבריה למוסדות או"ע לא היה רופא משלהם.

ה. לדבריה אין לה מושג על מעונות אחרים שפעלו בתקופה הרלוונטית. היא יודעת אודות ויצ"ו, אך סירבה להתייחס לנושא.

ו. התרשמנו כי הגברת צלרינג אינה מספרת אולי את כל הידוע לה, אך לא נראה כי יש בידה פרטים העשויים לקדם את חקירתנו. לדבריה התינוקות שעברו בתנועת או"ע נשלחו מטיפת חלב או קופ"ח למוסדות יום, ומשם הועברו לבתיהם. היא אינה זוכרת שמות אחיות או עובדות סוציאליות.

חקירת הילדה מרקס

א. הגברת מרקס מתגוררת ברח. התשבי 84, חיפה, בבית אבות. היא עבדה בזמנו בבית שבתאי לוי.

ב. למרות פניותינו החוזרות ונשנות אליה בנסיון לתאם עמה פגישה ולשוחח עמה נתקלו בסירוב מוחלט.

ג. יש לשקול, להערכתנו, זימונה להעיד בפני הועדה. ייתכן ומכתב רשמי ישכנע אותה לאפשר לנו לחקור אותה.

פרופסור ישראל תמיר.

א. בשיחה שקיימנו עם הנ"ל הוא מסר כי בשנות החמישים היה סטודנט, ואח"כ סטזר.

ב. לדבריו לא היה לו כל קשר אל עולי תימן.

[REDACTED]

א. איתרנו את [REDACTED] הוא ורעייתו [REDACTED] אימצו ילדה שנולדה בשנת 1995 בשם [REDACTED]

ב. גברת [REDACTED] נפטרה לפני שנים מספר.

ג. לדבריו הם פנו לגברת גיבורי במטרה לאמץ ילד או ילדה, ולאחר המתנה של מספר חודשים במהלכם עברו בדיקות וקבלו אשר על עקרותה של אשתו, שנמסר [REDACTED]

ד. הם החמנו לבית החולים רוטשילד בחיפה, שם הוצגה בפניו ילדה, [REDACTED] שהיתה בת חודשים מספר. מאחר ולא היה בן במקום, הם הסכימו לקחת אותה.

ה. הבת פתחה את תיק האמוץ שלה, ולמיטב ידיעתו איתרה את משפחתה הביולוגית- משפחת [REDACTED] ממוצא אשכנזי. לדבריו [REDACTED] הנה בעלת עור כהה.

ו. לדבריו הבת נתקה עמו כל קשר, ושינתה את שמה מספר פעמים. הוא אמר כי "האמוץ נכשל".

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

חקירת משה אדלשטיין

א. שמו של הנ"ל נמסר לנו במהלך חקירותינו בויצ"ו בנוגע לויצ"ו בירושלים.

ב. פגשנו בו בביתו. נציין כי הוא היה מסוייג ביותר, ועוין. הוא סירב למסור את דבריו בכתב, ובדק כי אינו מוקלט. לדבריו הוא אינו מעוניין להופיע בפני הועדה ואף ציין כי אם יזמן, יחלה ב"מחלת השכחה" ויסרב למסור מידע מעל דוכן העדים. הוא סירב להסביר את סיבת הסירוב, והוסיף כי הוא לוקה בלב, וחושש לבריאותו אם יידרש להעיד...

ג. בחקירתו עלו הפרטים הבאים:

- הוא החל לעבוד בויצ"ו ירושלים באוגוסט 1947, התנדב ללי"ש ולאחר שחרורו, באפריל 1949, חזר לעבוד בויצ"ו כמנהל אדמיניסטרטיבי עד יולי 1972.

- לאחר מכן עבד בעיריית ירושלים, וכיום הוא שותף במשרד עו"ד.

- הוא עבד במוסד ויצ"ו ברח. עקיבא בירושלים. המוסד עבר למקום ממשכנו הקודם ברח. בצלאל, ושכן בשני מבנים, שנמסרו לו ע"י האפוטרופוס לנכסי נפקדים.

- במקביל היה לויצ"ו מוסד נוסף בבית הכרם. בשני המקומות טפלו בילדים יתומים, שנאספו למוסד, בד"כ ע"י עובדות סוציאליות. החכרו שמותיהם של

- מר אדלשטיין ציין כי במוסד היו גם ילדים תימניים. הוא לא חסך את שבטו ממנהיגי העדה, וטען כי הורי הילדים מיעטו לבקרם או מיאנו לבקר אותם כלל, בטענות שונות. נציין כי הוא העלה האשמות כלליות כלפי מנהיגי העדה, שאנו מוצאים אותן לא רלוונטיות לחקירתנו, ובאופן כללי הוא רואה את העדה ובניה כ"פרימיטיבים".

- במוסד שהיה תחת פקוחו היו ילדים בני ימים ספורים עד גיל חמש. המוסד שכן במבנה ששימש לאחר מכן את מלון "עדן". ילדים הגיעו למקום מבתי חולים או ע"י עובדת סוציאלית, לאחר שננטשו. אותם ילדים נלקחו חזרה לאחר הטבת מצבם ע"י נהג אמבולנס של המוסד, ממוצא תימני, ששמו היה

- ציון נדר. במקרה שהובאו ע"י עובדות סוציאליות נלקחו לעתים לאמוץ ע"י אותן עובדות.
- לדבריו היה רישום מלא על הילדים במוסד, ולא זכור לו שהובאו ילדים ללא שם או תחת השם "אמוץ".
- היו מקרים בהם נמצאו אסופים, ואז ניתן להם שם עברי ע"י העובדת הסוציאלית, בד"כ ע"פ חדשי השנה. חלק מהילדים שבגרו הועברו ממוסד ויצ"ו למוסד בן שמן, לדבריו תוך הקפדה על הרישום.
- חוקרי ועדת וב"מ ישבו בארכיון ויצ"ו, שהיה קיים במרתף הבנין בבית הכרם (לפחות עד סוף שנות השבעים), ובדקו את התיקים.
- לדברי בן שיחננו נעשו האימוצים אך ורק דרך עובדות סוציאליות מוסמכות, ורק באישור בית המשפט. הוא דבר בעמדתו כי "לא נעשו מעשים שלא ייעשו" בחסות ויצ"ו.
- לדבריו אכן היו ביקורים של תורמים מחו"ל במוסד, אך מאחר וקיים חוק כי ילדים לא יוצאו מן הארץ, לא ניתן להם לאמץ ילדים, גם אם הביעו רצון לעשות כן.
- לקראת סיום השיחה מסר בן שיחננו את המידע הבא:
- בשנות המנדט היה גניקולוג בעל מרפאה פרטית, שנהג "לסדר אימוצים" עבור אנשים פרטיים, וכן נהג לבצע הפלות בלתי חוקיות במרפאתו. מדובר בד"ר שטרק, שנפטר זה מכבר. בנו מנהל היום את בית החולים "משגב לדרך".
- במהלך החקירה הוברר כי ד"ר שטרק המנוח נהג, לפחות בתחילת שנות הארבעים ועם הקמת המדינה "לאחסן" ילדים, שמכר לאחר מכן לאימוץ, במוסד ויצ"ו. לדבריו של מר אדלשטיין הסידור נעשה עם אדם שהיה מנהל המוסד ונפטר בשנות השמונים בארצות הברית.
- הוא טען כי הרופא היה מבקר מפעם לפעם בבית החולים, כביכול ע"מ לבקר את בן שיחננו, אך למעשה היו לו כוונות אחרות, אותן לא ניאות מר אדלשטיין לפרט.
- לדבריו כאשר הוא היה אחראי במוסד לא התאפשר לד"ר שטרק לפעול כבעבר.

הנעדר סעיד נגאר

- א. ע"פ הנחיות הועדה ערכנו חקירה במשפחת נגאר.
- ב. ההורים, סולימאן ונעמה נגאר, הנם חולי לב ודיאליזה. הם לא הופיעו בפני הועדה מטעמי בריאות. בתם, רחל צדוק, הופיעה בפני ועדת שלגי. נגבתה עדות מנעמה סולימאן ורחל צדוק ברעננה.
- ג. האם, נעמה, נושאת ת.ז. מס. 4135862, ילידת 1924. האב, סולימאן, נושא ת.ז. מס. 5-4135861, יליד 1921. הם עלו ארצה בסוף שנת 1949, יחד עם רחל, ילידת 1942, ושלוש אחיות של אבי המשפחה, בנות 10-14, ועם בנם, סעיד נגאר, שנולד בתימן ובעת העליה היה כבן שלוש שנים. משדה התעופה הועברו ישירות למחנה ראש העין.
- ד. כשבוע לאחר עלייתם הגיעה לאוהל אחות בשם שרה ולקחה מהם את הילד סעיד לביתן המרפאה, ומשם לקחו אותו, ביחד עם עוד 7-8 תינוקות בני שנה - שנתיים באמבולנס לבית החולים בצריפין.
- ה. הילדים נלקחו, לדבריהם, ממש בכוח, באמבולנס לבית החולים, והאמהות נותרו במחנה. כעבור שבוע, ביום חמישי שלאחר מכן, הגיעה משאית, שלקחה אותם לבית החולים צריפין, שם מצאה האם את בנה במיטה במחלקת ילדים. לדבריה לא איפשרו לה להכנס לתוך המחלקה, אך היא שמעה את בנה צועק ומחפש אותה. לאחר מכן הועלו האמהות למשאית שוב, והובלו חזרה לראש העין.
- ו. שבוע לאחר מכן היא הלכה לבית החולים שוב, ולא ראתה את בנה. מששאלה היכן הוא, אמרו לה שהוא הועבר, אך לא מסרו לאן. כעבור שבוע, מששבה לבית החולים, ראתה את המיטה בה שכב בנה ריקה ונמסר לה כי התינוק מת. הם לא ראו את גופתו, ושבו לראש העין. מאז ועד עדותם בועדת שלגי לא קיבלו ההורים אות חיים מהנעדר, ולא קבלו הודעה לבוחר או צו גיוס עבורו.
- ז. האם טוענת בתוקף כי הבן נלקח לבית החולים בצריפין ולא לתל השומר, כפי שנרשם בדו"ח ועדת שלגי. כמו כן היא טוענת כי הילד היה בריא לחלוטין, ללא חום וללא שילשולים.

ה. הם מפקפקים במסקנות ועדת שלגי מאחר ובתמצית משרד הפנים, שנשלחה אליהם, נרשם כאילו עזב הנעדר את הארץ ביולי 1963, וכן מאחר ונמסר כאילו נפטר בבית החולים תל השומר, ואילו האם בטוחה כי הוא הובא לבית החולים בצריפין.

ו. המשפחה מעולם לא הלכה לבית הקברות בפתח תקוה ולא הקימו מצבה על קברו לכאורה של בנם.

ז. במהלך התקופה נולדו להם ילדים נוספים: מזל, ילידת שנת 1950, ונאוה ילידת 1952.

במשפחה מתו ילדים נוספים בשנים שחלפו. יש במשפחה הסטוריה של מחלות לב, לעתים קטלניות.

סיכום

א. מחקירת מר אדלשטיין עולים פרטים מעניינים באשר למעורבות רופאים פרטיים שעסקו ב"אימוץ שחור". מעדותו עולה חשד כי לפחות אחד מהם נהג להשתמש בויצ'ו כצינור בעסקיו האפלים. אין מידע ספציפי הקושר פעילות זו להעלמת ילדים מקרב עולי תימן.

ב. מוסד שבתאי לוי התגלה כמקור חדש למידע ביחס לאימוצים באזור הצפון, ואנו ממשיכים בחקירה אינטנסיבית במקום.

ג. במקביל אנו ממליצים לזמן לעדות בפני הועדה את ד"ר ורבין.

ד. נא הנחיותיכם. אנו עומדים לשרותכם.

מכבוד רב,

גוט - בן אשר חקירות